

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ - TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA

Hornicko – geologická fakulta

Bakalářská práce

Přerovsko z pohledu cestovního ruchu

Přerovsko Region from View of Tourist Trade

Vypracovala: Martina Harwotová

Obor: Geovědní a montánní turismus

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci vypracovala samostatně.

.....

Obsah

1. ÚVOD	6
2. Charakteristika oblasti	7
2.1 Vymezení území	7
2.2 Geomorfologie	8
2.3 Hydrologie	8
2.4 Znak Přerova	9
2.5 Statistické údaje:	9
2.6 Historie města Přerova	9
3. Propagace cestovního ruchu	11
3.1 Tipy na výlety	11
3.1.1 Zámek Tovačov	11
3.1.2 Zámek Chropyně	12
3.1.3 Hrad Helfštýn	13
3.1.4 Hranice	14
3.1.5 Zbrašovské aragonitové jeskyně	14
3.1.6 Hranická propast	15
3.1.7 Lázně Teplice nad Bečvou	16
3.1.8 Olomouc	16
3.1.9 Svatý Kopeček	17
3.1.10 Kroměříž	17
3.1.11 Arcibiskupský zámek	18
3.1.12 Podzámecká zahrada	18
3.1.13 Květná zahrada	19
4. Zajímavosti pro turistický ruch	20
4. 1 Park Michalov	20
4.2 Národní přírodní rezervace Žebračka	22
4.3 Naučná stezka Přerovským luhem	23
4.4 Naučná vlastivědná stezka Předmostím až do pravěku	24
4.5 Přerovská rokle	26
4.6 Přerovské kostely	27

4.7 Pamětihodnosti Přerova.....	29
4.7.1 Přerovský zámek	29
4.7.2 Archeologie Přerovska	30
4.7.3 Entomologie	31
4.7.4 Historické zvony.....	31
4.7.5 Expozice zvonařské dílny z Brodku u Přerova.....	31
4.7.6 Vyhlídková věž s vedutami Přerova z let 1593 - 1940.....	31
4.7.7 Horní náměstí	32
4.7.8 Městský dům	33
4.8 Ostatní zajímavosti	33
4.8.1 Nástupiště na nádraží v Přerově na seznam památek.....	33
4.8.2 Významné osobnosti	34
4.8.3 Pivovar Zubr.....	35
5. Vybrané lokality vhodné pro zařazení do nabídky cestovní kanceláře.....	36
5.1 Brodek u Přerova	36
5.2 Tovačov z geologického hlediska	38
5.3 Přerov: křižovatka Průplavu Dunaj-Odra-Labe.....	40
6. Závěr	42

Seznam zkratk:

DP – Dobývací prostor

CHLÚ – Chráněná ložiskové území

CHOPAV – Chráněná oblast přirozené akumulace vod

UNESCO - Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu

OSN – Organizace spojených národů

NPR – Národní přírodní rezervace

NPÚ – Národní památkový ústav

1. ÚVOD

Dovolte úvodem několik informací o podstatě tvorby mé bakalářské práce. Předložená bakalářská práce se zabývá regionem Přerovska a jeho okolí z pohledu cestovního ruchu. V samém srdci střední Moravy, uprostřed malebné úrodné roviny Hané, leží Přerovský region. Východní část okresu tvoří Hostýnské vrchy, které lákají svou krásnou přírodou k rekreačním pobytům. Množství lesů vybízí k příjemným procházkám a houbaření. Nalezneme zde řadu zajímavých míst pro pěší turistiku, cykloturistiku i lyžařské terény. Na severu dominuje Moravská brána, která dělí masiv České vysočiny od začínajících výběžků Karpat. I zde se nachází mnoho zajímavých míst pro rekreaci. Na jih a východ se rozkládá mírně zvlněná nížina Hornomoravského úvalu, který je významnou zemědělskou oblastí s půdami nejvyšších bonit. Pojmenování celého regionu pochází pravděpodobně od názvu říčky Haná, tekoucí od Vyškova ke Kojetínu. V písemných pramenech je citována již ve 13. století.

Po úvodní kapitole jsem se zaměřila na charakteristiku oblasti, vymezení území, geomorfologii, hydrologii, statistické údaje a historii města Přerova. Třetí bod je zaměřený na propagaci cestovního ruchu, ve kterém jsou vyznačeny různé typy na výlety, jako jsou například blízké okolní města, hrady, zámky, lázně a jiné. V další části mé práce jsou uvedeny různé zajímavosti pro cestovní ruch, například místní park Michalov, přírodní rezervace Žebračka, naučné stezky, přerovské kostely, pamětihodnosti města a významné osobnosti. Poslední pátý bod je zaměřený na vybrané lokality, které jsou vhodné pro zařazení do nabídky cestovní kanceláře. Zde jsem uvedla Brodek u Přerova, Tovačov z geologického hlediska a Přerov, který bude křižovatkou Průplavu Dunaj-Odra-Labe . Práci jsem zakončila závěrečným shrnutím.

2. Charakteristika oblasti

2.1 Vymezení území

Město Přerov se rozkládá uprostřed Moravy po obou březích řeky Bečvy. Je společenským, administrativním a kulturním centrem přerovského okresu. Leží v Olomouckém kraji a je od 1. července 2006 statutárním městem. Leží 22 km jihovýchodně od Olomouce v Hornomoravském úvalu na řece Bečvě, přibližně 210 m nad mořem. Přerov je důležitou dopravní křižovatkou (spolu s Olomoucí je nejvýznamnějším železničním uzlem na Moravě). Město zaujímá rozlohu 58,48 km², čítá asi 48 000 obyvatel a je sídlem mnoha významných průmyslových podniků (PRECHEZA, Přerovské strojírna, Meopta, Kazeto a další). Přerov je také městem vojenským, sídlí zde 23. základna vrtulníkového letectva Edvarda Beneše a Výcvikové středisko Přerov. V budoucnu by měl být Přerov křižovatkou Průplavu Dunaj-Odra-Labe a jedním z jeho hlavních přístavů. Část historického jádra města (Horní Město) je od roku 1992 městskou památkovou zónou. Svou zeměpisnou polohou je křižovatkou cest a srdcem Moravy.

Obr. č. 1. Situační plán oblasti Přerovska (internet – 1)

2.2 Geomorfologie

Z geomorfologického hlediska není území Přerovska jednotné a lze na něm rozlišit tři hlavní, navzájem se odlišující oblasti. Je to v první řadě centrální Přerovsko s plochou, jen místy zvlněnou, převážně bezlesou krajinou. Přerovsku se značně podobá západně ležící Kojetínsko, oddělené od Přerovska tokem řeky Moravy, území typických širokých hanáckých rovin Hornomoravského úvalu, lesnatější a s velkými vodními plochami na Tovačovsku. Nadmořská výška obou oblastí se pohybuje kolem 200 metrů nad mořem, hladina Moravy u Kojetína leží jen 190 m.n.m. Východně ležící Hranicko je nejrozsáhlejší a má odlišný ráz. Je kopcovité až hornaté, s nejvyšší nadmořskou výškou 653 m.n.m. v Oderských vrších jihozápadně od Boškova, více lesnaté a má drsnější a vlhčí podnebí.

2.3 Hydrologie

Z vodních toků Přerovska je sice největší Morava, která protíná území okresu jen v 18 km dlouhém úseku mezi svým 137. a 155. kilometrem. Skutečnou vodní páteří regionu je však řeka Bečva, vstupující na území okresu u Hustopeče nad Bečvou na svém 67. kilometru a vlévající se na 119. kilometru do Moravy mezi Troubkami a Tovačovem. Proto lze také právem nazývat celý region Přerovska dolním Pobečvím. Jiné větší vodní toky se na Přerovsku nenacházejí. V úseku mezi Hranicemi a Přerovem protéká Bečva širokým rovinatým údolím, zvaným Bečevská brána, která je součástí útvaru zvaného Moravská brána, oddělujícího dvě hlavní horské soustavy České republiky – Českomoravský masív a Karpaty. Východně od Hranic také probíhá v severojižním směru pomyslná linie, tvořící rozvodí Moravy, odtékající do Černého moře, a Odry, vlévající se do moře Baltského. Do Odry se z vodních toků na Přerovsku vlévá jen říčka Luha, všechny ostatní menší toky vyúsťují do Bečvy nebo do Moravy.

(internet – 2)

2.4 Znak Přerova

Heraldický znak Přerova tvoří bílý štít, na němž stojí dvě červené věže s brankami, mezi věžemi je černá zubří hlava se zlatým kruhem v nozdřích. Zubří hlava je odkazem na rod pánů z Pernštejna, kteří drželi Přerov v letech 1475-1596.

2.5 Statistické údaje:

Rozloha přerovského okresu: 884 km²

Rozloha města Přerova: 5 827 ha (14 katastrálních území, 13 místních částí)

Místní části: Penčice, Penčičky, Čekyně, Žeravice, Vinary, Lýsky, Popovice, Předmostí, Dluhonice, Henčlov, Kozlovice, Újezdec, Lověšice,

Počet komunikací: 6 náměstí, 133 ulic, 2 třídy a 3 nábřeží

Nejnižše položené místo na území okresu: 193 m.n.m.

Nejvýše položené místo na území okresu: 622 m.n.m.

Střední nadmořská výška České republiky: 430 m.n.m.

Počet obyvatel Přerova: 47 311

Počet obyvatel okresu Přerov: 134 599

2.6 Historie města Přerova

Počátky trvalého osídlení spadají do období před 25 000 lety, kdy se na území dnešního města Přerova nacházel první sídelní útvar. Jednalo se o rozsáhlé sídliště lovců mamutů, které na pravém břehu řeky Bečvy v Předmostí odhalili archeologové.

Poprvé se Přerov připomíná v roce 1141, a to v listině olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka, která dokládá správní funkci Přerova v hradské soustavě přemyslovského státu. V roce 1256 udělil český král Přemysl Otakar II. osadě práva královského města. V období husitských válek bylo město důležitou baštou husitského hnutí na Moravě. Po ukončení

válečné doby dochází v druhé polovině 15. století k rozkvětu města. V letech 1457 až 1470 bylo město dáno do zástavy významnému rodu Tovačovských z Cimburka a během jejich vlády došlo k obnově a rozkvětu města. K vrcholnému rozvoji města dochází za vlády Pernštejnů, kteří obdrželi město roku 1487 do dědičného držení a Přerov se stal městem poddaným.

Následovala kolonizace novými osadníky, zastoupenými i členy jednoty bratrské, jejichž přičiněním se Přerov stal v 16. století důležitým kulturním střediskem, sídlem biskupa jednoty a působištěm významné bratrské školy, kde v letech 1608 až 1611 studoval i J. A. Komenský (později, v letech 1614 až 1618, zde i učil a pracoval jako pomocník biskupa J. Láneckého).

Narodil se zde i Komenského předchůdce, Jan Blahoslav (1523), spoluvůrce české gramatiky. V letech 1598 až 1636, kdy městu vládl zástupce moravské protestantské šlechty Karel Starší ze Žerotína, prožíval Přerov vzestupy i pády. V průběhu dvou set let po neslavném stavovském povstání město pozvolna upadalo a ztrácelo svou významnost.

Od 2. poloviny 19. století, v důsledku zavádění železniční dopravy, docházelo k rychlému hospodářskému růstu, na kterém se dlouhodobě nejvíce podílela výroba zemědělských strojů. Roku 1841 se přerovské nádraží, příjezdem prvního vlaku, stalo důležitou železniční křižovatkou.

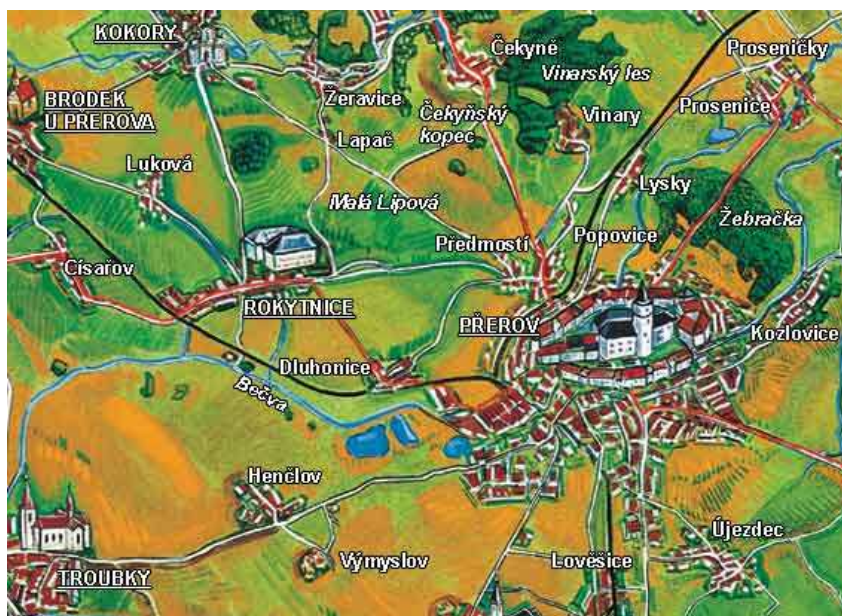
Díky duchu Komenského výchovných zásad se město od 60. let 19. století rozvíjelo i v kulturní oblasti, zvláště díky své školské politice. Vznikla tu první česká rolnická škola na Moravě (1865), třetí české gymnázium (1870), následně po Brně a Olomouci, a další školy na základě hospodářských i kulturních potřeb občanů. V roce 1887 zde bylo založeno Muzeum Komenského, které se stalo jednou z významných kulturních institucí, a navíc se Přerov od roku 1877 stal sídlem okresního hejtmánství. Obyvatelé Přerova statečně nesli útrapy obou světových válek ve 20. století a za nacistické okupace statečně odporovali cizí nadvládě.

(literatura – 2)

3. Propagace cestovního ruchu

Výhodná zeměpisná poloha města Přerov nabízí hned několik možností na krátké procházky a výlety po okolí ať už pěšky nebo na kole.

Město Přerov se nachází v jihozápadní části Bečevské brány, která představuje součást zeměpisného celku s názvem Moravská brána. Městem protéká řeka Bečva, v jejíž bezprostřední blízkosti se nalézají oáza odpočinku, městský park Michalov.

Obr. č. 2. Plánek regionu Přerova (internet – 3)

3.1 Tipy na výlety

Mezi lákadla v nejbližším okolí Přerova patří zámek Tovačov nebo zámek Chropyně, hrad Helfštýn, Zbrašovské aragonitové jeskyně, Hranická propast, ale také město Olomouc se svými četnými památkami, ZOO na Svatém Kopečku, nebo také o něco vzdálenější Kroměříž s nádhernými zahradami.

3.1.1 Zámek Tovačov

Patří mezi nejvýznamnější architektonické soubory České republiky. Byl založen ve 2. polovině 11. století jako útočiště lovců, později jako chráněná vodní tvrz. V roce 1492 byla

dokončena 96 m vysoká věž zvaná Spanilá, tvořící dnes dominantu zámku a města. Za posledních Cimburků bylo započato s přestavbou hradu na renesanční zámek.

(příloha č.1. – č. 31)

Obr. č. 3. Průčelí zámku Tovačov

(internet – 4)

Obr. č. 4. Letecký snímek zámku

(internet – 5)

3.1.2 Zámek Chropyně

Malý lovecký zámeček Chropyně je hustě opředen pověstmi a nejbližší se k němu váže legenda o selském králi Ječmínkovi, který se má zjevit tehdy, až se moravskému lidu povede nejhůře. Zámek je dvoupatrová jednoduchá budova se spoustou oken v kamenných portálech, které vévodí vysoká štíhlá věž. Dříve zde stála tvrz, z které vznikl kolem roku 1615 renesanční zámek. Přestavba byla provedena v letech 1701 – 1703, tehdy byl zámek rozšířen a zvýšen. Tato přestavba se, až na vzhled fasády a zastřešení, dochovala dodnes.

Obr. č. 5. Zámek Chropyně (internet – 6)

3.1.3 Hrad Helfštýn

Hrad Helfštýn je od Lipníka nad Bečvou vzdálen pouhé 4 km. Jeho umístění na kopci v zalesněné krajině připomíná středověké sídlo ukryté před civilizací. Je však snadno dosažitelný silnicí k parkovišti 100 m od vstupní brány. Ve své nynější podobě má hrad charakter rozsáhlé pevnostní architektury se šesti branami, řadou věží a budov a se systémem valů z 18. století. Jednotlivé architektonické útvary vznikaly od počátku 14. století. Slohovou různorodost a velikost areálu ovlivnily časté přestavby a plošné rozšiřování, ale i záměrné poboření v roce 1656. Vliv na stavební vývoj měli i významní držitelé Helfštýna. Po zakladateli Fridušovi z Línavy to byli zejména páni z Kravař, Pernštejnové a Bruntálští z Vrbna. Od 19. století byl hrad prezentován jako turistický a památkově významný objekt. V současné době se stal přirozeným kulturním centrem regionu a známým místem mezinárodních setkání uměleckých kovářů „Hefaiston“ se stálou expozicí. Vždy koncem srpna se na něm setkávají umělečtí kováři z celého světa a svou dovednost názorně demonstrují na několika pracovištích a na ojedinělé výstavě kovářských děl v exteriéru. Nechte se okouzlit šikovností, s jakou si kováři podrobují nepoddajný kov a vdechují mu originální tvary. Obdivovat můžete výrobky rozdělené do různých kategorií, například klasické umělecké kovářství, špeky, zbraně, kovolitecké práce. Udílejí se i mimořádné ceny. Starobylý hrad Helfštýn je i dějištěm mnoha jiných akcí po celý rok. Zatančete si tu třeba na hradním bále s ohňostroji nebo zhlédnete šermířské skupiny, které předvádějí svou šikovnost na louce před hradem a na různých rytířských turnajích. (příloha č. 1. – č. 34.)

Obr. č. 6. Hrad Helfštýn, letecký pohled (internet – 7)

3.1.4 Hranice

Unikátní zastřešená dvorana

Hned několika etapami minulosti se můžete projít v tomto městě, obklopeni středověkými hradbami. V historickém centru si ve Staré radnici prohlédněte městskou galerii a muzeum. Svou krásou Vás uchvátí okolní renesanční domy s barokně upravenými průčelími a původním podloubím, i barokní farní kostel Stětí sv. Jana Křtitele. Nadchne Vás nádherný renesanční zámek připomínající svými arkádami náhrdelník, jehož originální ozdobou je unikátní zastřešená dvorana, využívaná k četným kulturním akcím. Hranická synagoga, postavená v maursko-byzantském stylu, je ojedinělá svou orientací nikoli k Jeruzalému, ale k východu. Využívá se jako koncertní sál, najdete zde i výstavní síň moderního umění. Existenci židovské komunity v Hranicích připomíná také nedaleký hřbitov, zpřístupněný veřejnosti jako pietní místo. Za dalšími kulturními zážitky se vydejte do některé z hranických galerií, do kulturního domu a budete-li zde v červnu, nezapomeňte na každoroční letní hudební festival Rockové Hranice. V září zase ožívá Evropskými jazzovými dny. Na dobré jídlo a pití se zajděte do penzionu Franz Josef či restaurace Stará stělnice.

3.1.5 Zbrašovské aragonitové jeskyně

Zbrašovské aragonitové jeskyně leží v malebném údolí řeky Bečvy. Jde o jedinečný jeskynní systém evropského významu vzniklý současným působením vod dopadajících na povrch a teplých minerálních vod vystupujících z velkých hloubek ve vápencích. Unikátní výzdobu tvoří minerál aragonit, dále tzv. gejzírové stalagmity a kulovité sintrové povlaky připomínající koblihy. Nejnižší úrovně jeskyní jsou trvale zaplněny plynem oxidem uhličitým. Jsou nejteplejšími jeskyněmi v celé České republice s celoroční stálou teplotou 14 °C. Byly objeveny v roce 1912 a pro veřejnost jsou zpřístupněny od roku 1926.

(příloha č. 1. – č. 35)

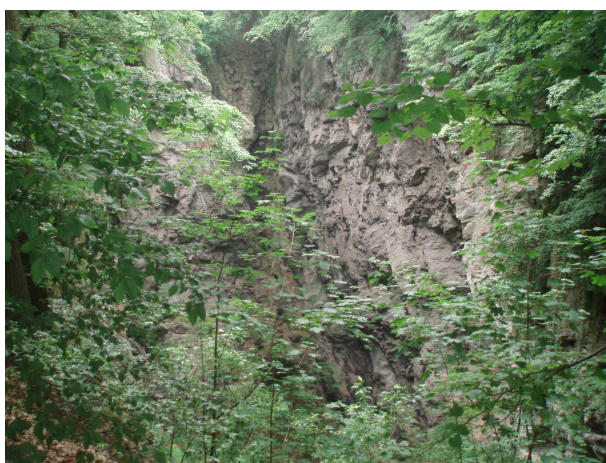
Obr. č. 7. Vstup do budovy jeskyně
(vlastní dokumentace, 2007)

Obr. č. 8. Jeskynní stropy
(internet – 8)

3.1.6 Hranická propast

Nejhlubší propast České republiky a celé střední Evropy. Nachází se nedaleko města Hranice a její celková hloubka v suché části a pod vodou je podle posledních měření více jak 289 metrů. Průzkum je veden již několik desetiletí a po potápěčích byly postupně do větší hloubky posíláni roboti. Z důvodů technických překážek nebylo zatím dosaženo dna a průzkum dále pokračuje. V blízkosti se nachází Zbrašovská aragonitová jeskyňe. Lokality prochází turistická značená trasa, v blízkosti je vlaková zastávka Teplice nad Bečvou

Obr. č. 9. Hranická propast (vlastní dokumentace, 2007)

3.1.7 Lázně Teplice nad Bečvou

Prameny působící na obnovu buněk lidského těla

Jedny z nejznámějších a nejstarších moravských lázní, nabízející odpočinek i nezbytnou odbornou péči, jsou vyhledávané již od 16. století. Pomocí minerálních pramenů s vysokým obsahem přírodního kyslíčnicku uhličitého se zde léčí srdeční a cévní choroby a onemocnění pohybového ústrojí. V nabídce však naleznete i pobyty relaxační a rekondiční, neboť zdejší minerální voda působí blahodárně na obnovu buněk lidského těla. V lázních jsou pro hosty pravidelně připravovány kulturní pořady, koncerty, přednášky a besedy. K výletům láká lázeňský park i blízkost rezervace Hůrka, z níž se naučnou stezkou dostanete k Hranické propasti. Na stejné trase je zřícenina hradu Svrčov.

3.1.8 Olomouc

Mnoho krásných památek nabízí i blízká Olomouc, snadno dostupná autem, vlakem i autobusem. Za shlédnutí jistě stojí např. Dóm sv. Václava s nejvyšší věží na celé Moravě, sloup Nejsvětější Trojice na Horním náměstí, který byl v roce 2000 zapsán do Seznamu kulturního světového dědictví UNESCO, nebo také radnice s orlojem a zejména hojně navštěvované poutní místo Svatý Kopeček a přilehlá ZOO.

Pokud z Olomouce zamíříme směrem na západ, můžeme se vydat po cyklostezce směrem na Těšetice, nebo namísto cyklostezky máme možnost jet po místní silnici do Zlatiniv, známých lázní léčících choroby pohybového aparátu. Komu se nechce příliš šlapat do kopců, může zamířit na Lutín, Olšany a přes Bystročice cestou mezi chmelnicemi zpět do Olomouce.

Další možností je pokračovat výjezdem na střechnu Hané – Velký Kosíř (442 m. n. m.). Trasa vede po lesních silničkách. Z Kosíře pak sjedeme do Čech pod Kosířem. Kdo se necítí na stoupání a raději se kopcům vyhne, může Kosíř objet přes Kaple a Želechovice. Čechy pod Kosířem jsou proslulé zámekem v empírovém stylu s krásným parkem, kde v 19. století opakovaně pobýval jako host majitelů – původem portugalské šlechty Sylva-Taroucca – slavný malíř Josef Mánes, kterého zde uchvátil zejména hanácký folklór. Výsledkem této inspirace je řada obrazů, asi nejznámějším z nich jsou Líbanky na Hané. Malíř má na zámku také svoji expozici. Z Čech pak pokračuje cesta na Pěňčín, Střížav a do

Náměstě na Hané s další významnou památkou – zámek, který stojí za návštěvu nejen pro svoji slavnou expozici kočárů. Z Náměstě je již Olomouc na dohled.

Východním směrem od Olomouce vede profilem náročnější cyklotrasa přes Bystrovany, Velkou Bystřici do Mariánského Údolí, odtud je možné vystoupat do Posluchova a jet přes Radíkov na Svatý Kopeček.

3.1.9 Svatý Kopeček

Svatý Kopeček je jednou z nejvýznamnějších památek kraje. Na místě původní kaple z počátku 17. století stojí poutní chrám Navštívení Panny Marie. V minulosti sloužil celý areál jako letní sídlo premonstrátů z kláštera Hradisko. Při návštěvě papeže Jana Pavla II. v květnu 1995 byl poutní chrám prohlášen za Basiliku Minor.

(příloha č. 1. – č. 22)

Obr. č. 10. Bazilika (internet – 9)

3.1.10 Kroměříž

Asi nejznámější a nejčastěji turisty vyhledávanými místy v tomto městě jsou Arcibiskupský zámek s významnou galerií, Květná a Podzámecká zahrada. V roce 1998 byly tyto architektonické památky zapsány na Listinu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Kroměříž nabízí i četné kulturní vyžití. Muzeum Kroměřížska je umístěno v původně nejvýstavnějším domě ve městě. Ujít si mimo jiné nenechejte archeologicko-přírodovědnou expozici s názvem Příroda a člověk. Muzeum spravuje Památník Maxe Švabinského, světoznámého malíře i s některými jeho díly. Město je známé i překrásnými hudebními počiny různých žánrů – festival Forfest Czech Republic

(současné umění s duchovním zaměřením), Mezinárodního festivalu dechových hudeb, nevšední Hudby v zahradách a zámku, špičkové evropské orchestry se zde scházejí na Kroměřížském hudebním létu.

3.1.11 Arcibiskupský zámek

Renesanční stavba, na jejímž místě stálo hradisko patně již v době Velkomoravské říše. Současná podoba budovy pochází z let 1664 – 95, kdy byl zámek za biskupa Karla Lichtenštejna – Kastelkorna po třicetileté válce znovu vystavěn. Mobiliář a výzdoba interiérů se datuje do 2. poloviny 18. století. Nejvýznamnějším obrazem galerie, která představuje díla evropských malířů 15. – 18. století, je dílo Tiziana Vecelliho „Apollon a Marsyas“. Velmi známá je také zámecká knihovna s obsahem na 88 tisíc svazků a hudební archiv s více než 6000 barokními skladbami.

Obr. č. 11. Arcibiskupský zámek z bočního a čelního pohledu (internet – 10)

3.1.12 Podzámecká zahrada

Byla původně užitkovou zahradou, patřící k hradu, stojícím na místě dnešního zámku. Postupně však byla přebudována, až dosáhla dnešního vzhledu anglického parku s romantickými zákoutími, vodním systémem a botanickými zajímavostmi.

3.1.13 Květná zahrada

Pozdně renesanční zahrada, byla vybudována italskými architekty při obnově města zničeného třicetiletou válkou, je rozdělena na dvě části hladní příčnou osou. Středem severní části je rotunda s grotty, umělými jeskyněmi a kamennými plastikami. Druhou dominantou severní části je monumentální kolonáda o délce 244 m. Jižní část je rozdělena na dvě obdélníková pole s rybníky a fontánkami a dvěma umělými kopci.

Obr. č. 12. Podzámecká a Květná zahrada (internet – 11)

Existuje i řada dalších lokalit, které bychom mohli zařadit do propagace cestovního ruchu. Vybrala jsem pro tuto práci jen pár nejvýznamnějších míst, které jsou nejvíce navštěvované.

4. Zajímavosti pro turistický ruch

Pro všechny věkové kategorie můžeme doporučit procházku městem, které nabízí spoustu zajímavých míst. Za zhlédnutí stojí městská památková zóna i cenné exponáty od archeologických nálezů přes minerály a sbírku entomologickou, to vše v Muzeu Komenského, umístěném v budově zámku. Ze zámecké věže se nabízí výhled na město a okolí, park Michalov, lužní les Žebračku a Popovický kopec. Městský park Michalov byl založený z iniciativy okrašlovacího spolku v roce 1904 přeměnou bývalého lesa, podle plánů významného zahradního architekta Františka Thomayera. Michalov po rozsáhlé rekonstrukci vyrostl do krásy srovnatelné s třicátými léty minulého století, jak uvádějí pamětníci.

Holdujete-li nějakému sportu, zajděte si do Sportovního centra, kde se nabízí např. squash, bowling, minigolf, či do tenisového areálu, jednoho z největších v České republice. Na krytém či venkovním přerovském bazénu si jistě vyberete ze spousty možností sportovního vyžití či oddechu. Nachází se zde například relaxační centrum vybavené rekondičními stoly k regeneraci pohybového ústrojí a zlepšení kondice, sauna, solárium, masáže. V areálu přerovského přírodního koupaliště Laguna je Vám k dispozici dokonce Skatepark.

V současné době roste počet firem, které poskytují kvalitní služby jak v síti obchodů, tak i cestovních kanceláří a pro návštěvníky je připraveno kvalitní ubytování v hotelech, soukromých penzionech a ubytovnách. Nejen turistům je k dispozici Městské informační centrum.

4. 1 Park Michalov

Dějiny parku se začínají psát již ve 2. třetině 19. století a obyvatelům Přerova sloužil jako výletní a sportovní místo. Myšlenku přebudovat Michalov na městský park se zrealizovala v roce 1903. Tehdy pověřil Okrašlovací spolek v Přerově, v jehož čele stál Dr. Riedl, pražského architekta Františka Thomayera zpracováním návrhu parku. V lednu 1904 byl vyhotoven návrh a ještě v tomtéž roce město přikročilo k realizaci. Architekt navrhl pro park velké množství květin, přesné ornamenty, lemovky doplněné květinami, keři a stromy s výraznými korunami. Zvláštností přerovského parku je, že byl vybudován v místech původně lužního lesa. Na této lokalitě vznikla hlavní květná promenáda,

uprostřed předělená vodotryskem. Kolmo na kolonádu byla umístěna francouzská květnice. Při tělocvičné slavnosti Spolku paní a dívek v roce 1905 bylo slavnostně otevřeno květinové korzo, park byl nazýván „chloubou Přerova“ a brzy po svém založení se stal nejoblíbenějším místem města Přerova.

V roce 1912 byl vybudován hudební pavilon. Ve dvacátých letech byla v závěru kolonády slavnostně odhalena kamenná skulptura s reliéfem Jana Husa od sochaře Julia Pelikána. Obrovské množství květeny si vyžádalo v letech 1921 – 1928 výstavbu skleníků. Vybudován byl také palmovník a v dalších letech bylo ještě zřízeno rozárium a alpinum.

Po zřízení městského parku Michalov počet jeho návštěvníků vzrostl. V roce 1963 byla v prostoru parku pořádána Středomoravská výstava s řadou pavilonů a s tehdy aktuální padákovou věží. Přerované považovali svůj park za místo zábavy a odpočinku. Po promenádě se procházely davy lidí, nedělní koncerty se staly tradicí.

Po listopadu roku 1989 se město Přerov opět vrátilo do role vlastníka a správce parku. V roce 1992 byl park Michalov vyhlášen za kulturní památku. V parku jsou umístěny různé plastiky. Napravo od vstupu do parku z Máchovy ulice je umístěna busta Jiřího Sumína (Amálie Vrbové) z roku 1952. O několik metrů dál jsou naproti sobě umístěny dvě busty – přerovského malíře Augustina Mervarta a bronzová busta Josefa Bajáka z roku 1982.

Každý rok mohou návštěvníci, dlouho před tím, než se na záhonech v pravidelné části parku objeví první letničky, obdivovat křehkost sněženek, ladoněk, křivaců i zlatohlavých lilií, připomínajících typický jarní aspekt někdejšího lužního lesa. Každý z mohutných dubů je sám o sobě složitým ekosystémem, jenž ve větvích, kořenech, kmeni i kůře poskytuje azyl nesčetným organismům. Většinu z nich, zvláště bezobratlé živočichy či nejružnější druhy hub, zpravidla na první pohled ani nezaznamenáme. Málokdo však projde parkem, aniž by v kteroukoliv roční dobu nezahlédl některého z početných zástupců ptáků nebo alespoň veverku. Vzácností tam nejsou ani sovy nebo netopýři. V okolí vodní plochy bylo pozorováno dokonce deset ohrožených druhů obojživelníků a plazů.

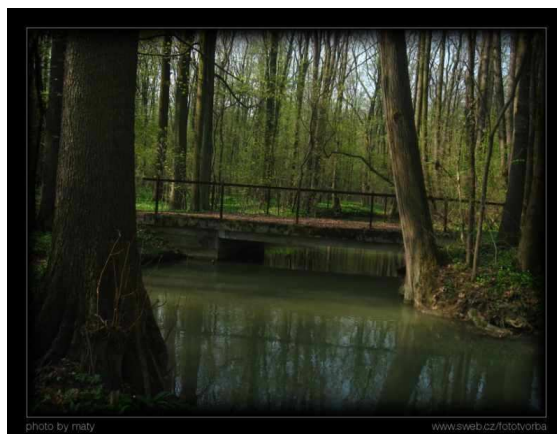
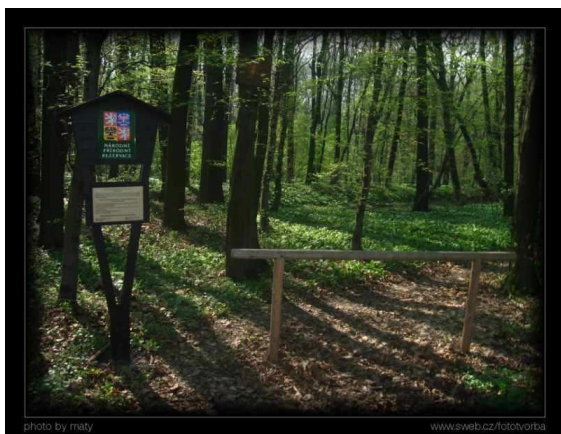

Obr. č. 13. Park Michalov (vlastní dokumentace, 2007)

4.2 Národní přírodní rezervace Žebračka

V jihovýchodní části města Přerova, na pravém břehu řeky Bečvy se nachází národní přírodní rezervace Žebračka a patří mezi nejstarší rezervace v regionu. Žebračka prezentuje unikátní zbytek původně rozsáhlých lužních lesů údolní nivy Bečvy, jejíž rozloha činí 234,9 ha. V lese jsou zachovány vzácné dřeviny, jako je dub, lípa, javor, habr, jasan, olše, topol a vrba, z jehličnanů zde roste modřín, smrk a borovice. V hojné míře tady rostou i křoviny a byliny. Nejvýznamnější rostlinou celé rezervace je česnek medvědí, který upoutá pozornost v době květu svou intenzivní vůní. Rezervace Žebračka je také domovem celé řady vzácných ptáků, obojživelníků, plazů a savců.

Obr. č. 14. Národní přírodní rezervace Žebračka (internet – 24)

4.3 Naučná stezka Přerovským luhem

Základní údaje:

Zřizovatel: Město Přerov

Délka: okruh 12 km (zkrácený okruh 5 km)

Počet zastaveních: 18 (na zkrácené trase 11)

Dostupnost: Stezka začíná asi 500 m od historického centra města. Je dostupná pěšky a na většině své trasy i na kole. Není fyzicky náročná. Je vhodná ke školním a rodinným vycházkám.

Naučnou vlastivědnou stezku Přerovským luhem zřídilo město Přerov v roce 2004. Stezka nás na dvanácti kilometrech lesních pěšin, chodníků a polních cest provází rozmanitými ekosystémy podél řeky Bečvy a upozorňuje na místní zajímavosti. Celkem osmnáct bohatě ilustrovaných informačních tabulí umožní návštěvníkovi nahlédnout do dávné historie i současnosti města, poodhalí složité zákonitosti vývoje lužní krajiny, představí stovky původních organismů. Trasa naučné stezky, a s ní i procházka snad nejmalebnějšími zákoutími Přerova, nás na dvou posledních zastaveních přivádí do městského parku Michalov – místa, kde se symbolicky snoubí hodnoty kulturního dědictví s krásou přírody.

Přestože trasa není nikterak náročná, je pro méně zdatné turisty, rodiny s malými dětmi nebo ty, kteří se rozhodnou jen pro menší odpolední vycházku, připraven zkrácený, zhruba pětikilometrový, okruh s jedenácti stanovišti. Volbu kratší trasy můžeme doporučit a v zimních měsících.

Na projektu naučné vlastivědné stezky se podílely desítky dodavatelů a externích spolupracovníků. Zvláštní poděkování za spolupráci na jeho realizaci patří členům Moravského ornitologického spolku v Přerově. Projektu se dostalo významného ocenění v rámci komunálního programu Pivovary Staropramen městům, jehož cílem je podpora rozvoje životního prostředí a městské zeleně. V rámci programu bylo osloveno sto největších měst České republiky, která dostala možnost předložit vlastní návrhy na zlepšení kvality životního prostředí ve své lokalitě. Odborná porota vyhodnotila návrh

naučné vlastivědné stezky Přerovským luhem jako jeden ze tří nejprospěšnějších, čímž uspěl v konkurenci 71 projektů, které přihlásilo 61 českých měst a městských částí.

Stezka byla pro veřejnost oficiálně otevřena 25 června 2004 u příležitosti oslav 100. výročí založení městského parku Michalov, ta přítomnosti ministra životního prostředí Libora Ambrozka.

4.4 Naučná vlastivědná stezka Předmostím až do pravěku

Základní údaje:

Zřizovatel: Statutární město Přerov

Délka: 8,2 km

Počet zastaveních: 9

Dostupnost: Stezka začíná na sídlišti v Předmostí u plastiky „Sonda do pravěku“ (asi 50 m od hřbitova, v blízkosti parkoviště a zastávky MHD). Nejvyšším bodem stezky je Čekyňský kopec (305 m.n.m.). Celkové převýšení je asi 85 m. Trasa vedená terénem, je značena modrými značkami a je vhodná pro pěší. Schůdná je lépe za suchého počasí.

Již ve druhé polovině 19. století se Předmostí u Přerova zapsalo do dějin světové archeologie bohatými nálezy pozůstatků paleolitického člověka a tzv. mamutí fauny. V samotném Předmostí však ještě donedávna tuto skutečnost připomínala pouze travertinová plastika z roku 1989, nesoucí název **Sonda do pravěku**. Původní naleziště i neprobádané lokality byly zničeny těžbou a následnou intenzivní výstavbou. Nalezené kosterní pozůstatky a artefakty byly odvezeny do muzeí, mnoho z nich vzalo nenávratně za své. Především předmostečtí učitelé a žáci se však s tak chatrnou připomínkou „pravěkého“ Předmostí nehodlali smířit.

V říjnu 1998 uspořádala Základní škola J. A. Komenského v Předmostí historicky 1. ročník turistického putování **Po stopách lovců mamutů** a již u příležitosti konání 2. ročníku slavnostně otevřela vlastní **Malé školní muzeum**. Muzeum určené pro interaktivní výuku, ale i pro širokou veřejnost, budovali učitelé a žáci školy ve spolupráci s Muzeem Komenského v Přerově, Moravským zemským muzeem v Brně a občanským sdružením Predmostenzis. O rok později k muzeu přibyla asi tříkilometrová školní naučná stezka, včetně atraktivní učebny pod širým nebem – **Školního kopce**. Tentýž rok se nadšencům ze

sdružení Predmostensis podařilo na Čekyňském kopci instalovat sochu mláděte mamuta v životní velikosti – základ budoucího skanzenu pravěkých zvířat.

Ve stejné době upozornili odborníci na pravděpodobnost výskytu pozůstatků pravěkých zvířat, možná i člověka, v jedné z mála doposud „nezničených“ lokalit, a to v místě předmosteckého hřbitova. Brzy se zrodila myšlenka na vybudování **Památníků lovců mamutů** s autentickou terénní prezentací archeologických nálezů. Průzkumy, jichž se v létě 2006 účastnili kromě našich i archeologové ze Slovenska a Velké Británie, původní předpoklady potvrdily a na podzim téhož roku mohl být památník otevřen.

Naučná stezka Předmostím až do pravěku je součástí stejnojmenného projektu, který je postupně realizován společně s Dinoparkem Krasiejów nedaleko polského Ozimku. Hlavními partnery česko-polské spolupráce jsou města Přerov a Ozimek. Obě města spojuje existence světoznámých archeologických nalezišť a zájem představit objevené důkazy prehistorického života na Zemi svým návštěvníkům.

V pojetí obou projektů se odrážejí místní specifika. V Předmostí se během asi tříhodinové vycházky rozmanitým terénem návštěvník dozvídá o pravěké i novodobé historii území především z informačních tabulí na jednotlivých zastaveních a s vlastními kosterními nálezy a paleolitickými artefakty se setkává pouze na počátku a na konci svého putování (Památník lovců mamutů a Malé školní muzeum). Turistickou atrakcí se nepochybně stane plánovaný skanzen pravěku v místech, kde již dnes můžeme obdivovat sochu mamutíka Toma. Naproti tomu areál polského Dinoparku, vybudovaný v místech rozsáhlého, na rozdíl od Předmostí zachovalého, naleziště pozůstatků triasových obratlovců, může nabídnout naučně-výstavní pavilón s bohatými kosterními nálezy.

Aktivita obou měst jsou významnou měrou financovány v rámci programu Evropské unie Iniciativy Společenství INTERREG IIIA – Česká republika-Polsko.

Obr. č. 15. Přírodní amfiteátr na Stezce lovců mamutů
(internet – 26)

Obr. č. 16. Mamutík Tom
(internet – 26)

4.5 Přerovská rokle

Přerov hraje v českém a dnes i evropském autokrosu významnou roli, vždyť 26. října 1969 se zde uskutečnil první autokros v tehdejším Československu. Potom se v Přerově dlouhá léta jezdilo mistrovství republiky. V roce 1998 se přerovský autokros stal součástí mistrovství Evropy. V prestižní divizi 3 do 3500 ccm nebyli dosud čeští závodníci poraženi. V roce 1998 a 2000 zde zvítězil Jaroslav Hošek, v roce 1999 právě vítězstvím na Přerovské rokli rozhodl Tomáš Hrdinka o prvním titulu samostatné České republiky v prestižní divizi 3 do 3500 ccm. V roce 2003 měli motorističtí příznivci opět možnost shlédnout v Přerově tyto závody:

8.6. - Mistrovství ČR v autokrosu

16. - 17.8. - Mistrovství Evropy v autokrosu - Přerovská rokle, Autoklub Přerov Město.

Motokrosy měly v minulosti v Přerově slavnou tradici. První ročník se na Přerovské rokli jel už v roce 1950. Ročník 1954 byl součástí seriálu prvního mistrovství Československa. V roce 1958 se zde jel první mezinárodní motokros. 4. června 1961 se na Přerovské rokli pořádala Velká cena motokrosu třídy 500 ccm jako první podnik v Československu, započítávaný do mistrovství světa. Mistrovství světa se v Přerově jelo celkem osmkrát - další ročníky v letech 1962, 1964, 1966, 1968, 1969, 1972 a 1974. Dne 4. května 2003 se

v Přerovské rokli uskutečnilo Mistrovství republiky v motokrosu, třída 125 cm³, pořadatel Autoklub Přerov Město. (internet - 12)

Obr. č. 17. Autokros (internet - 13)

4.6 Přerovské kostely

Kaple sv. Jiří: (Horní náměstí) – pochází z 11. století. Za velkého požáru v roce 1868 byla kaple téměř zničena. Po obnově si zachovala je čtvercový půdorys s polokruhovou oltářní aspídu. Za první republiky byla kaple obnovena F. Sahánkem, správcem přerovského muzea, a obohacena obrazem sv. Jiří. V letech 1981-1986 byl upraven vnitřek kaple, postavený nový obětní stůl, nové lavice, provedena nová malba a oprava střechy.

Farní kostel sv. Vavřince: (ul. Kratochvílova) - byl postaven v roce 1525. V roce 1729 byla při barokní přestavbě dokončena nová podoba kostela. Ve věži je zavěšen nejstarší přerovský zvon. V roce 1482 ho ulil olomoucký zvonař Václav a do Přerova byl přenesen po 2. světové válce z poutního kostela ve Staré Vodě. V sousedství kostela stojí barokní kaple z roku 1722. Za svůj současný vzhled vděčí kostel úpravám v letech 1938-1985, kdy byla opravena omítka, kostel vymalován, restaurovány byly obrazy i sochařská výzdoba.

Obr. č. 18. Farní kostel sv. Vavřince (vlastní dokumentace, 2007)

Kostel sv. Michala: (ul. Šířava) - přestál mnoho pohrom i mnoho změn. V roce 1643 ho vydrancovali Švédové, roku 1718 byl zbourán a po čtyřech letech znovu vybudován, v roce 1787 byl velmi poničen bleskem a velký požár Přerova roku 1868 zničil i tento šířavský kostel. V následujících letech byl obnoven a připojen k nově založenému klášteru školních sester. Poslední obnova kostela byla provedena v roce 1974.

Obr. č. 19. Kostel sv. Michala (vlastní dokumentace, 2007)

Pravoslavný chrám sv. Cyrila a Metoděje: (Wilsonova ul.) – jeho stáří je odhadováno na 400 let. Do roku 1941 se v synagoze konaly židovské bohoslužby a od začátku padesátých let minulého století patří chrám Pravoslavné církevní obci.

Obr. č. 20. Pravoslavný chrám sv. Cyrila a Metoděje (internet – 14)

Kostel Českobratrské církve evangelické: (ul. Velké Novosady) – byl postaven v roce 1905 a svou jednoduchostí a účelností se velmi liší od všech tehdejších evangelických kostelů. Před kostelem stojí socha J.A. Komenského z roku 1874.

Farní kostel Máří Magdalény: (Předmostí) – rokoková stavba z roku 1772.

4.7 Pamětihodnosti Přerova

4.7.1 Přerovský zámek

Dominantu města tvoří renesanční zámek s okrouhlou věží, který byl původně jako středověký hrad postaven na travertinovém návrší nad řekou Bečvou, dnes je součástí Horního náměstí. V průběhu staletí byl v majetku několika významných moravských šlechtických rodů: Cimburků, Pernštejnů, Žerotínů aj. a prošel četnými slohovými proměnami. Z původně dřevěného hradu, později gotického paláce s okrouhlou věží, byl v druhé polovině 16. století za pánů z Pernštejna částečně přestavěn v renesanční zámek. Tehdy vznikl také městský znak s dvěma věžemi a zubří hlavou. O konečnou renesanční podobu zámku se zasloužil kolem roku 1612 Karel starší ze Žerotína, Dnes je v objektu

umístěno Muzeum J. A. Komenského, bylo založeno v roce 1888 a patří mezi nejstarší muzea svého druhu na světě.

Vedle expozice věnovanému životu a dílu „učitele národu“ můžeme v prostorách zámku zhlédnout zajímavou výstavu z historie školních tříd od 17. po 20 století, bohatou sbírku minerálů nebo národopis Hané. Další významnou osobností, která se zapsala do historie města, je Jan Blahoslav. Tohoto předního českého humanistu nám v průčelí zámku připomíná monumentální pomník od ak. Sochaře Františka Bílka. Po prohlídce přerovského zámku doporučujeme zdolat několik starobyklých schodů a rozhlédnout se po okolí ze zámecké věže.

Obr. č. 21. Přerovský zámek (internet – 15)

Jako další expozice zámku můžeme uvést např.:

4.7.2 Archeologie Přerovska

Expozice, umístěná v šesti místnostech pozdně gotických sklepních prostor zámku, seznamuje návštěvníky s historií osídlení přerovského regionu, počínaje nejstaršími doklady lidské přítomnosti od starší doby kamenné až po práh raného novověku - přelom 15. a 16. století. Část expozice dokumentuje světoznámé sídliště “lovců mamutů” v Předmostí u Přerova. Prezentovány jsou také autentické nálezové situace. Součástí

expozice je i rekonstrukce plně vybavené původní zámecké černé kuchyně, která zde byla objevena při renovaci sklepení.

4.7.3 Entomologie

Instalace sbírky domácích i cizokrajných motýlů a brouků ukazuje více než 22 000 jedinců devíti tisíc druhů hmyzu z celého světa. Zakladatelem expozice byl přerovský rodák, učitel a entomolog Ladislav Hudeček (1872 - 1941). V roce 1927 předal svou rozsáhlou sbírku muzeu a sám ji instaloval (původní podoba je dodnes zachována). Dvě třetiny expozice jsou věnovány motýlům, z nichž zaujmou nejvíce zástupci tropů s nádhernými barvami. U vystavených exponátů brouků jsou zastoupeny všechny čeledi. Cenné jsou vývojové cykly motýlu, od vajíčka až po dospělého jedince, včetně živé rostliny.

4.7.4 Historické zvony

Ve dvou podlažích věže zámku je umístěno 23 historických zvonů, pocházejících z českých zemí, Slovenska a Maďarska. Nejstarší zvon, pozdně gotický, byl ulit ve druhé polovině 15. století. Největší a nejtěžší zvon muzejní sbírky je instalován na nádvoří zámku.

4.7.5 Expozice zvonařské dílny z Brodku u Přerova

V samostatné výstavní místnosti jsou představeny zvony z dílny Marie Tomáškové-Dytrychové z nedalekého Brodku u Přerova. Na čtyřech desítkách zvonů je prezentováno kovolitecké umění a řemeslná zručnost tvůrkyň, protože zde se zvonařské umění dědí z matky na dceru. Brodecká dílna značí svá díla větvičkou z tůje severské.

4.7.6 Vyhlídková věž s vedutami Přerova z let 1593 - 1940

Vyhlídka na Přerov a okolí je celoročně možná z 43 metrů vysoké věže, na kterou se vychází po 72 točitých schodech. Deset vedut zachycuje plány města a různé podoby zámku. Věž zámku je do roku 1772 zobrazována s kuželovitým zastřešením, od té doby až do roku 1997 s plochou, různě upravovanou střechou. Vyhlídkovými okny na čtyři světové strany si můžete prohlédnout nejbližší okolí, bývalé Horní a Dolní město, zalesněné kopce

Moravské brány a okolí řeky Bečvy, dohlédnete i na věž tovačovského zámku, spatříte hrad Helfštýn a poutní Hostýn. (internet – 16)

4.7.7 Horní náměstí

Pro vznik stabilního osídlení na území dnešního města sehrála jednu z významných rolí výhodně situovaná poloha skalního návrší nad řekou Bečvou. Poprvé byla tato vyvýšenina osídlena již v mladším paleolitu, později zde vzniká jedno z centrálních opevněných hradisek s názvem „Horní město“, společně s olomouckým a kroměřížským hradiskem patřilo k významným lokalitám střední Moravy. Je nepochybné, že jej tato poloha uprostřed Moravy v ústí Moravské brány předurčovala k důležitému postavení ve strategických plánech evropských vládců a vojevůdců.

Nejstarší dochovaná písemná zmínka o Přerově pochází z roku 1131. V této době je na místě bývalého hradiska budován raně středověký dřevěný hrad s opevněným předhradím a mnoha dalšími stavbami.

V roce 1256 je Přerov povýšen českým králem Přemyslem Otakarem II. na zeměpanské město. V 15. století za vlády pánů z Pernštejna jsou kolem celého „Horního města“ na bývalém předhradí vystavěny mohutné kamenné hradby s valem a příkopem. Hradby byly tvořeny asi 10 metrů vysokou a 120 cm širokou zdí se střílnami, zbytky tohoto opevnění se dochovaly do dnešní doby.

V období renesance měl Přerov řadu výstavných měšťanských domů s podloubím a štukovanými štíty. Několik z nich ještě dnes zdobí malebné Horní náměstí, které bylo jako historické jádro Přerova v roce 1992 vyhlášeno městskou památkovou zónou.

Obr. č. 22. Historické domy na Horním náměstí (internet – 17)

4.7.8 Městský dům

Při procházce po náměstí T. G. Masaryka projdeme kolem Městského domu, je to architektonicky významná budova z roku 1897. Byla postavena v novorenesančním slohu s bohatou štukovou výzdobou a prvky secese. Dnes je kulturním a společenským centrem Přerova.

Městský dům hostí ve svých reprezentativních prostorách umělce v kulturních pořadech, divadelních představeních, koncertech a konají se zde i plesy. Mezi nejvýznamnější hudební akce patří Československý jazzový festival s mezinárodní účastí, který se koná každoročně na podzim již od roku 1966.

4.8 Ostatní zajímavosti

4.8.1 Nástupiště na nádraží v Přerově na seznam památek

(Přerov, Olomouc) Památkáři navrhli Ministerstvu kultury prohlásit tři nástupiště přerovského nádraží kulturní památkou. Budova nádraží již byla na seznam nemovitých památek zapsána. Při chystaném rozšíření kolejíště v rámci budování vysokorychlostní tratě mají být nástupiště přesunuta. S tím památkáři souhlasí, požadují však, aby byl zachován tvar

jejich střech a vzdálenost sloupů. Přerovské nádraží je podle Miroslava Papouška z olomouckého pracoviště Národního památkového ústavu (NPÚ) typickou stavbou svého druhu na tehdejší Severní dráze Ferdinandově a na přelomu 19. a 20. století patřilo k nejmodernějším v tehdejší Rakousko-Uherské monarchii. „Podobná ostrovní nástupiště, která k výpravní budově neodmyslitelně patří, se zachovala kromě Přerova pouze v Břeclavi a Bohumíně,“ řekl. Přerovské nádraží mělo podle jeho slov také jako první v Rakousku-Uhersku podchod pod nástupišti. První nástupiště, které je součástí výpravní budovy, má tzv. pultovou střechu ve tvaru asymetrického písmene V, nesenou 27 litinovými sloupy se zdobenými hlavicemi. Střecha byla postavena při rozšiřování budovy v roce 1868. Druhé a třetí nástupiště z let 1892 až 1893 mají střechy ve tvaru písmene W nesené 19 dvojicemi litinových sloupů. Návrh na zapsání nástupišť do Ústředního seznamu kulturních památek připravili pracovníci ostravského územního pracoviště NPÚ.

4.8.2 Významné osobnosti

Právem bývá Přerov nazýván městem Blahoslava a Komenského, nejvýznačnějších osobností české kultury 16. a 17. století. Právě v této historické době se Přerov stává centrem jednoty českých bratří a sídlem předních biskupů, věhlasná je také zdejší latinská vyšší škola. Jan Blahoslav je přerovským rodákem. Tento biskup, diplomat, učenec, historik a hudební teoretik získal základy vzdělání právě na místní bratrské škole. Také život a studia J. A. Komenského jsou těsně spjata s Přerovem, studoval zde na vyšší latinské škole, kde získal mladý Jan ucelenější vědomosti, které mu umožnily později studovat na univerzitě. Během přerovského pobytu je jeho jméno rozšířeno o přídomek Amos. O několik let později se do Přerova vrací, aby zde po studiích v cizině zahájil svoji učitelskou dráhu. Jeho osobnost i odkaz budoucím generacím nám v Přerově připomíná nejstarší socha Komenského na Moravě z roku 1874, pomník stojí na důstojném místě před vstupem do kostela českobratrské církve evangelické.

Město Přerov věnovalo oběma osobnostem také pamětní desku, která je umístěna Na Marku, kde původně stála škola, kterou oba navštěvovali. Na odkaz obou myslitelů navázal kulturní a společenský život města v dalších stoletích, v průběhu času se Přerov zařadil mezi vyspělá města na Moravě a přispěl k českému národnímu vývoji.

4.8.3 Pivovar Zubr

O přerovském pivovaru Zubr se prameny zmiňují už na konci 15. století. Dnes jeho pivo pijí tisíce lidí a řadí se mezi deset nejznámějších českých značek.

Pivovar se sladovnou byl založen roku 1872 v Přerově a jeho předností byla modernizace a v důsledku ní stále rostoucí produkce kvalitního a široce žádaného piva. Tento podnik během čtvrtstoletí vyrostl z velmi skromných začátků ve třetí největší pivovar na Moravě, který dokázal úspěšně navázat na všechno pozitivní ze staletých tradic přerovského pivovarnictví.

(internet – 25)

5. Vybrané lokality vhodné pro zařazení do nabídky cestovní kanceláře

5.1 Brodek u Přerova

Obec Brodek u Přerova leží v jihovýchodní části Hornomoravského úvalu v nadmořské výšce kolem 205m n.m., v rovině široké údolní nivy řeky Moravy. Ze severní a západní strany je její území lemováno širokým obloukem potoka Olešnice, z jihu je větší díl zastavěné části ohraničen důležitou dopravní tepnou železniční trati mezi Olomoucí a Přerovem. Menší část zastavěného území, spíše průmyslového rázu, překročila železnici a rozložila se po její jižní straně.

Unikátem Brodku je zvonkohra. Jejích dvaadvacet zvonů pochází ze zvonařské dílny rodiny Dytrychových a architektonické zpracování je dílem výtvarníka Jiřího Studenského. Největší zvon má hmotnost 220 kg, nejmenší váží 5 kg. Zvonkohra zazněla poprvé 1.ledna 2000 v 00,00 hod. Do jejího programu může být stabilně uloženo až sto melodií s možností dalšího rozšíření. Její automatické ovládání ji spouští denně v 18,00 hod., v neděle a svátky také ve 12,00 hod. Zároveň je možno ji spustit kdykoli ručně, nebo, po připojení k elektronické klávesnici na ni přímo zahrát jako na hudební nástroj. Rozkvět průmyslu v Brodku ovlivnilo zavedení železniční tratě ve směru z Přerova do Olomouce. Na kulturním dění se v obci Brodek u Přerova podílí dobrovolný sbor hasičů, Junák a již 50 let Divadelní soubor J. K. Tyla. V obci působí kino a místní knihovna, která v roce 2000 získala titul "Knihovna roku 2000".

Na poli sportovním reprezentuje obec T. J. Sokol, fotbalový klub, družstvo stolního tenisu a malé kopané. Uprostřed návsi se nachází kostel Narození sv. Jana Křtitele vystavěný v pseudorománském slohu. V blízkosti kostela stojí symbol obce - zvonkohra z roku 2000, má celkem 22 zvonů od 5 do 220 kg. Zvony s elektrickým ovládacím panelem jsou darem místní zvonařské dílny paní Marie Tomáškové – Dytrychové.

(internet – 18)

Obr. č. 23. Zvonkohra (internet – 19)

Obr. č. 24. Orchestrální zvonkohra (internet – 20)

5.2 Tovačov z geologického hlediska

Ložisko *Tovačov*, tvořené štěrkopískovými akumulacemi na soutoku Moravy a Bečvy, patří množstvím i kvalitou ověřených zásob k největším a nejvýznamnějším ložiskům v ČR. Význam ložiska je umocněn jeho napojením na železniční trať Kojetín-Tovačov. Ložisková výplň je v celé své mocnosti (přes 20 m) zvodnělá. V zájmu maximální ekonomické efektivity provozu se počítá ve výhledu s maximální těžbou 1,0-1,25 mil. m³ ročně, což se odrazí v celkovém prodloužení životnosti ložiska. Ukončení těžby v roztěženém DP Tovačov II se předpokládalo do r.1997, bude však prodlouženo.

Dlouhodobá fixace těžby do ložiskové oblasti Tovačovska a její značné územní nároky přinášejí stále obtížněji řešitelné střety zájmů s ostatními funkčními složkami využití území. Jedná se o střety se zemědělským půdním fondem, ochranou přírody a vodohospodářskými zájmy v CHOPAV Kvartér řeky Moravy.

Ložisková oblast Tovačovska je postupně provedeným geologickým průzkumem rozčleněna do pěti ložiskových území:

DP Tovačov I - těžba zastavena v padesátých letech po vytěžení suroviny do hloubky cca 8 m, zbytkové zásoby pod touto úrovní jsou těžitelné. Z východního okraje jezera je odebíráno 160 l/s vody pro skupinový vodovod Přerov, současně probíhá živelné rekreační využití.

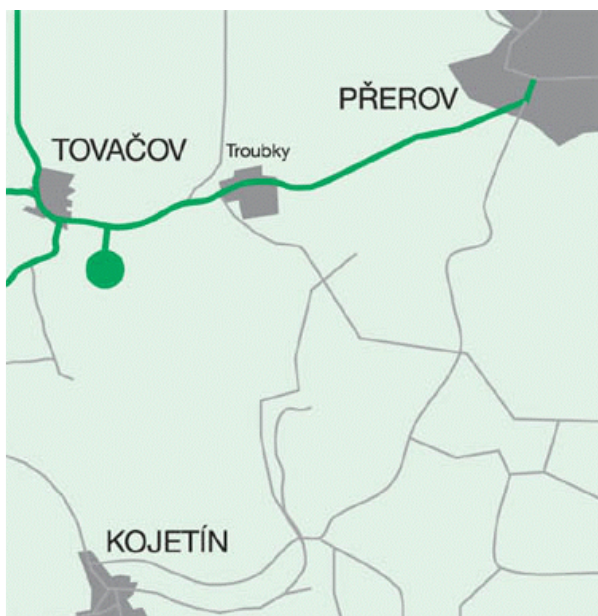
DP Tovačov II - současná těžba cca do r. 2000, její pokračování na levém břehu Malé Bečvy je blokováno existencí podzemního vodárenského zdroje Troubky. Z jihovýchodního okraje jezera odběr 50 l/s vody pro skupinový vodovod Přerov.

DP Tovačov III - ložisko vytěženo, jezero bude výhledově využito k vodárenským účelům náhradou za Tovačov I.

CHLÚ Tovačov IV - severní pokračování DP Tovačov I a III, využití ložisek ve střetu s ochranou zemědělského půdního fondu (III.stupeň přednosti v ochraně) a přírody (rybník Kolečko a Tovačovské duby – statut přírodní památky, návrh na vyhlášení významných krajinných prvků). Riziko zhoršení základových poměrů s následnými poruchami staveb v Tovačově.

CHLÚ Tovačov V - ložisko rozděleno do tří částí - Skašov, Jezero (jižní část štěrkoviště Tovačov) a Remízek. Střet s ochranou zemědělské půdy (orná půda III. stupně přednosti v ochraně) a přírody (na jihovýchodě navazuje NPR Zástudánčí).

(internet – 21)

Obr. č. 25. Poloha provozovny Tovačov (internet – 22)

Obr. č. 26. Letecký snímek provozovny Tovačov (internet – 23)

5.3 Přerov: křižovatka Průplavu Dunaj-Odra-Labe

V současné době se opět projednává výstavba vodní cesty Dunaj - Odra - Labe, jejíž hlavní křižovatka, a tudíž i křižovatka hlavních evropských lodních cest, by měla být u Přerova, čímž by se z města Přerova stalo významné centrum, kde by se střetávalo zboží z dálnice, železnice, vodní cesty a letiště. Hlavní nákladní přístav Přerova by se měl nacházet pod jezem u chemických závodů a druhý u letiště mezi Henčlovem a teplárnou. Kromě nákladních lodí na této důležité spojnici mezi Vídní/Bratislavou-Berlínem a Štětínem by projížděla jistě spousta velkých i malých turistických plavidel, které by přinášely rozvoj do oblastí podél průplavu. Průplav plánovaný po stovky let prosadili za C.K. monarchie čeští poslanci, začal se budovat, největší jeho stavbou je např. přehrada Bystřička, která jej měla zásobovat vodou. Válka stavbu ukončila. Podruhé jej stavěli Němci jako Adolf Hitler Kanal, stavbu opět ukončila válka, a nyní jej prosazuje Evropská Unie, a kladně se na stavbu dívá i OSN, která jej několikrát vyhodnotila jako prospěšný pro celou Evropu. Parametry jsou standardní, 40 metrů šířky, 5 metrů hloubky, plavební komory délky 190 metrů umožňující plavbu lodí o délce až 185 metrů a šířce 12 metrů (viz obrázek). Průplav se vyhne řece Bečvě, povede umělým kanálem podél dálnice. Tato stavba může Přerovu přinést stejný rozvoj, jaký mu přinesla železnice.

Obr. č. 27. Letecký snímek průplavu (internet – 27)

Kanál Dunaj-Odra-Labe nebo také **Průplav Dunaj-Odra-Labe** je projekt průplavu, který by měl spojit řeky Dunaj, Odra a Labe pro lodní dopravu. Krom těchto řek mají významnou roli v projektu řeky Morava a Bečva. Příznivci kanálu jsou některé stavební a rejdářské firmy, města a obce na trase průplavu a Evropská Unie. Odpůrci jsou někteří ekonomové, ekologové a environmentalisté a některá města a obce na trase kanálu, kterým pozemky zablokováné pro stavbu omezují růst. Stavba průplavu je rozdělena na 4 etapy:

1. etapa zahrnuje Napojení jižní Moravy na Dunaj vodní cestou a Splavnění Odry do Ostravy
2. etapa je propojení Hodonína a Přerova, zde by bylo využito převážně úprav, jež byly provedeny při stavbě Baťova kanálu.
3. etapa propojení Přerova a Ostravy
4. etapa propojení Přerova a Pardubic. Středobodem celého průplavu by se mělo stát město Přerov, u kterého by se měly křížit trasy průplavu.

Pro Přerov by tato stavba mohla být v budoucnu velkým přínosem pro rozvoj lodní dopravy a přepravy, stejně tak, jako mu přinesla železnice.

6. Závěr

V mé bakalářské práci jsem se zaměřila především na region Přerovsko a jeho blízké okolí. Město Přerov je společenským, administrativním a kulturním centrem přerovského okresu. Je křižovatkou cest a srdcem Moravy. Výhodná zeměpisná poloha města Přerov nabízí hned několik možností na krátké procházky a výlety po okolí ať už pěšky nebo na kole. Pro všechny věkové kategorie můžu doporučit procházku městem, která nabízí spoustu zajímavých míst. Soustředila jsem se zejména na nejdůležitější zajímavosti jako jsou například Muzeum Jana Amose Komenského, historické domy na Horním náměstí, Přerovský zámek, Městský dům a další. K odpočinku jsem navrhla městský park Michalov, kde návštěvníci mohou obdivovat hlavní květnou promenádu, uprostřed předělenou vodotryskem. Jako další jsem navrhla procházku naučnými stezkami s názvy „Naučná stezka Přerovským luhem“ a „Naučná vlastivědná stezka Předmostím až do pravěku“. Další část mé práce byla zaměřena na výlety po okolí, které nejsou pro turisty až tak známé. Byly to převážně významné města, hrady a zámky. Poslední bod jsem věnovala vybraným lokalitám, které by byly vhodné zařadit do nabídky cestovní kanceláře. Vybrala jsem město Brodek u Přerova, který je významný výrobou zvonů, dále ložisko Tovačov, kde se těží šterkopísek. A v budoucnu, kdy by měl být Přerov křižovatkou Průplavu Dunaj-Odra-Labe a jedním z jeho hlavních přístavů. Celá bakalářská práce je napsaná v duchu cestovního ruchu, objevování něčeho nového a poznáním dosud méně významných lokalit.

V závěru této práce bych chtěla poděkovat panu Ing. Otakaru Vavruškovi, panu Doc. Ing. Josefu Mazáčovi CSc. a paní Marii Hlouškové za jejich ochotu a obětavou pomoc při tvorbě této práce.

Použitá literatura:

- [1] Cekota V., et. al. (1988): Okres Přerov, Ostrava
- [2] David P., Soukup V., (2001): Velká cestovní kniha, Praha
- [3] Halada A., et.al., (2007): Na kole křížem krážem po Moravě a Slezsku, Praha
- [4] Kubec J., Podzimek J., (2008): Křižovatka tří moří-Vodní koridor D-O-L
- [5] Toušlová I., et. al., (2007): Toulavá kamera 4, ČT Praha
- [6] Malý průvodce Přerovem, (Vydavatel: Služby města Přerov)
- [7] 100 důvodů proč navštívit Střední Moravu – Hanou a Jeseníky, (Vydal Olomoucký kraj, 2004)

Elektronické informace:

- [1] http://www.trasovnik.cz/k_olom/prerov/prerov.asp
- [2] <http://www.vyletnik.cz/turisticke-oblasti/stredni-morava/prerovsko-hranicko/>
- [3] <http://www.travelatlas.cz/forza/prerov/prerss.html>
- [4] <http://www.malenik.cz/?c=zamek-tovacov>
- [5] <http://www.vitejte.cz/foto.php?oid=1968&j=cz>
- [6] http://www.kdekdy.cz/vylety/hradyzamky/zlinsky/3069_zamek-chropyne
- [7] <http://www.helfstyn.cz/default.html>
- [8] http://www.hranicko.eu/Priroda/Jine_zajimavosti/Zbrasovske_aragonitove_jeskyne/
- [9] <http://christ.blog.cz/0601/poutni-mista-svaty-kopecek>
- [10] <http://ftp.czechtourism.com/133premier/cz/cd/cz/memories/memo354.htm>
- [11] <http://www.archfoto.cz/fotografie/904-kromeriz-podzamecka-zahrada>
- [12] http://www.mu-prerov.cz/stare/m_soucas.htm
- [13] <http://www.centralmoravia-tourism.cz/strednimorava/akce/919/>
- [14] <http://www.jeseniky-tourism.cz/strednimorava/cil/377/>
- [15] <http://www.mu-prerov.cz/clanek.php?cl=418&cat=128>
- [16] <http://www.prerovmuzeum.cz/>
- [17] <http://www.mu-prerov.cz/stare/pics/obr04.htm>

- [18] <http://www.brodekuprerova.unas.cz/>
- [19] http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Zvonkohra_Brodek_u_P%C5%99erova.JPG
- [20] <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Glockenspiel-malletech.jpg>
- [21] <http://www.uur.cz/default.asp?ID=1220>
- [22] <http://www.heidelbergcement.cz/aggregates/index.php?idp=59>
- [23] <http://www.heidelbergcement.cz/aggregates/index.php?idp=59>
- [24] <http://fototvorba.webgarden.cz/prirodni-rezervace-zebracka>
- [25] <http://www.jeseniky-tourism.cz/strednimorava/cil/686/>
- [26] <http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/146148-prerov>
- [27] <http://prerovskenoviny.eu/prerov/nazory.php?id=1636>

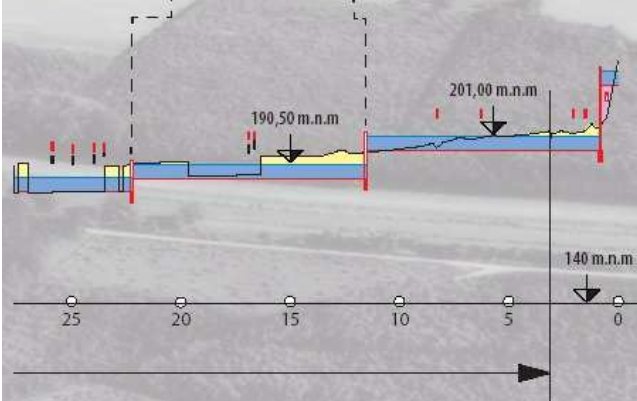
Seznam obrázků:

Obr. č. 1. Situační plánec oblasti Přerovska (internet – 1).....	7
Obr. č. 2. Plánek regionu Přerova (internet – 3).....	11
Obr. č. 3. Průčelí zámku Tovačov (internet – 4)	12
Obr. č. 4. Letecký snímek zámku (internet – 5)	12
Obr. č. 5. Zámek Chropyně (internet – 6)	12
Obr. č. 6. Hrad Helfštýn, letecký pohled (internet – 7)	13
Obr. č. 7. Vstup do budovy jeskyně (vlastní dokumentace, 2007).....	15
Obr. č. 8. Jeskynní stropy (internet – 8)	15
Obr. č. 9. Hranická propast (vlastní dokumentace, 2007)	15
Obr. č. 10. Bazilika (internet – 9)	17
Obr. č. 11. Arcibiskupský zámek z bočního a čelního pohledu (internet – 10)	18
Obr. č. 12. Podzámecká a Květná zahrada (internet – 11)	19
Obr. č. 13. Park Michalov (vlastní dokumentace, 2007).....	22
Obr. č. 14. Národní přírodní rezervace Žebračka (internet – 24)	22
Obr. č. 15. Přírodní amfiteátr na Stezce lovců mamutů (internet – 26)	26
Obr. č. 16. Mamutík Tom (internet – 26)	26
Obr. č. 17. Autokros (internet - 13)	27
Obr. č. 18. Farní kostel sv. Vavřince (vlastní dokumentace, 2007)	28

Obr. č. 19. Kostel sv. Michala (vlastní dokumentace, 2007)	28
Obr. č. 20. Pravoslavný chrám sv. Cyrila a Metoděje (internet – 14)	29
Obr. č. 21. Přerovský zámek (internet – 15).....	30
Obr. č. 22. Historické domy na Horním náměstí (internet – 17).....	33
Obr. č. 23. Zvonkohra (internet – 19).....	37
Obr. č. 24. Orchestrální zvonkohra (internet – 20).....	37
Obr. č. 25. Poloha provozovny Tovačov (internet – 22)	39
Obr. č. 26. Letecký snímek provozovny Tovačov (internet – 23).....	39
Obr. č. 27. Letecký snímek průplavu (internet – 27).....	40

Přílohy:

1. Situační plánek Přerova a okolí
2. Trasa a podélný profil vodního koridoru směr Přerov
  - 2.1 Trasa a podélný profil vodního koridoru směr Přerov - Hranice

podélný řez 1:250 000/2000

situace | map

	riční úseky (existující jezové zdrže)	river sections (existing pools)
	riční úseky (navrhované zdrže)	river sections (proposed pools)
	přelápní úseky	canal sections
	variantní úseky	variants
	plavební komora	lock
	plavební komora u existujícího jezu v trase	lock at the existing dam
	existující jez (mimo trasu)	existing dam (out of route)
	přístav	river port

podélný profil | longitudinal section

	terén	terrain
	návrhové dno	proposed bottom
	návrhová hladina	proposed water-level
	existující most	existing bridge
	návrhovaný most	proposed bridge
	podjezd (průplavní most)	underpass (canal bridge)
	plavební komora	lock

Trasa a podélný profil 2. etapy vodního koridoru D-O-L po Přerově

The route and longitudinal section of the D-O-E water corridor up to Přerov in its second stage.

